

ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ

Юридичні аспекти застосування європротоколу без переукладання договору ОСЦВА

ПРО ЄВРОПРОТОКОЛ

Кількість ДТП в Україні досить часто розміру, що інспектори ДАІ вже фізично не встигають оформлювати такі дорожньо-транспортні пригоди. Відомо, що потрапили в ДТП, доводитися чекати приїзду інспекторів по п'ять-шість годин, створюючи при цьому величезні затори на дорогах. А якщо наслідки аварії мінімальні (як то падіння тощо), то витрачений час на оформлення такої пригоди взагалі стає просто абсурдним. На мою думку, має спонукаючи авторів Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дорожньо-транспортних пригод та виплати страхового відшкодування» (далі – Закон) запровадити таку новелу в дорожньо-транспортному законодавстві, як європротокол. Про нього і піде мова у цій статті.

Отже, що таке європротокол? Для відповіді на це запитання звернемося до офіційних роз'яснень Моторного (транспортного) страхового бюро України (далі – МТСБУ). Європротокол – спеціальний бланк уніфікованого по всій Європі зразка, який заповнюється водіями транспортних засобів на місці аварії. В українському законодавстві він визначений як «Повідомлення про ДТП». Це письмове повідомлення на бланку встановленого МТСБУ зразка, яке надається страховику водієм транспортного засобу, причетного до дорожньо-транспортної пригоди. В подальшому воно стає підставою для виплати страхового відшкодування потерпілій у ДТП стороні.

Основною суттю європротоколу наділяє така поправка, внесена вищезгаданим Законом до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»: «*У разі настання дорожньо-транспортної пригоди за участю лише забезпечених транспортних засобів, за умови відсутності травмованих (загиблих) людей, а також за згоди водіїв цих транспортних засобів*

щодо обставин її скоєння, за відсутності у них ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, ці водії мають право спільно скласти повідомлення про дорожньо-транспортну приходу.

У такому разі водії транспортних засобів після складання зазначеного в цьому пункті повідомлення мають право залишити місце дорожньо-транспортної пригоди та зв'язатися від обов'язку інформувати Державтоінспекцію МВС України про її настання».

Ця норма яскравіше пояснює життя вже й без того постраждалим водіям. Іншими словами, це свідчить про те, що якщо сталося ДТП, в якому відсутні травмовані або загиблі особи, а також за наявності згоди водіїв, у яких відсутні ознаки алкогольного, наркотичного чи медикаментозного сп'яніння, учасники пригоди мають право спільно скласти повідомлення про таке ДТП та не викликати працівників ДАІ.

Ось воно – вирішення проблеми величезних заторів та змарнованих годин на дорогах! Насправді, ми рано радіємо, адже Законом передбачено ще одну цілком важливу поправку до того ж Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», що має такий вигляд: «*У разі оформлення документації про дорожньо-транспортну приходу без участі уповноважених на те працівників Державтоінспекції МВС України розмір страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, не може перевищувати максимальних розмірів, затверджених Уповноваженою державою на подання МТСБУ».*

Це означає, що якщо ви оформили ДТП шляхом укладання європротоколу, то не чекайте страхового відшкодування більшого, ніж десять тисяч гривень. Тут треба бути уважним, адже є ризик недооцінити завдані збитки, які в майбутньому вже не вдасться виправити за рахунок страховика.

Відповідно до офіційних роз'яснень МТСБУ, якщо сталося ДТП, за наслідками якого був заповнений європротокол, то учасники аварії повинні не пізніше трьох робочих днів з дати ДТП звернутися зі своїм приписомом заповненого європротоколу до страховика, з яким укладено договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Страховик, у свою чергу, зобов'язаний виплатити страхове відшкодування не пізніше, ніж через 15 днів з моменту укладення з потерпілим його розумі, а в разі процесу урегулювання не повинен переривати 90 днів з моменту звернення до страховика з заявою про виплату.

Постая логічне питання, де і як отримати бланк європротоколу? Закон чітко визначив, що страховик зобов'язаний забезпечити страховальника бланком європротоколу. Перебачається, що такі бланки видаватимуться автовласникам безкоштовно під час укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Якщо страховальник використав свій бланк з певних причин втратити його, то він може звернутися до свого страховика за новим, який буде видано на підставі письмової заяви.

ЯКЩО НЕ ПЕРЕУКЛАДАТИ ДОГОВІР...

Чи можуть водії, що уклали свій договір ОСЦВА до набрання чинності вищезгаданого Закону, раціонарно користуватися європротоколом без переукладання своїх договорів?

Для закону в часі починається з моменту вступу його в силу. Якщо договір страхування було укладено до 19 вересня 2011 року, то він діє на умовах чинного на той момент заходження, яке не передбачало використання європротоколу, а також інших новацій, запроваджених Законом.

Але в ЗМІ та мережі користувачі розмови про те, що існує декілька юридич-

них моментів, які змушують сумніватися в необхідності переукладання договору страхування.

Стаття 17.5 Закону №1961-IV каже нам, що страховик зобов'язаний видавати бланк європротоколу встановленого МТСБУ зразка на безоплатній основі під час укладання договору ОСЦВА, але ж в цьому Законі не зазначено, що оформлення європротоколу має відбуватися виключно на виданому страховиком бланку. Там йдеться про те, що європротокол має бути встановленого МТСБУ зразка, тому це не виключає можливості завантаження водіями бланку з офіційного сайту того ж МТСБУ та теоретично не може бути перешкодою в отриманні страхового відшкодування на цій підставі. Чи дійсно це так? Насправді, ні! Пригадаймо, що якщо виш посіли договірний до 19 вересня, по суті, умовами нашого страхового договору є редакція чинного на той момент Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», яка не передбачала застосування європротоколу.

Тому застосування європротоколу за неперекладанням договором ви, звичайно, зможете, але щодо отримання страхової виплати на правомірній основі є великі сумніви. Сподівайся на те, що страховик не помітить дату укладання вашого договору, а б не радий.

Перейдемо до іншої особливості. Серед юристів поширилося переконання в тому, що немає необхідності розривати старий договір, списувати старий, заповнювати новий і вводити його в базу даних, а достатньо зробити відмітку на старому бланку та вилучити його з європротоколу. Розберемося в цій ситуації.

По-перше, до 19 вересня існували страхові договори трьох типів. З 19 вересня жодних розмежувань у типах договорів не буде. За новою редакцією Закону №1961-IV, страховий поліс – це єдина форма ву-

ндрішнього договору страхування, яка свідчить укладення такого договору. Таким чином, після 19 вересня страховики видаватимуть нові види страхових полісів. Відтепер поліс буде прив'язаний до конкретного автомобіля, а це значить, що відповідальність буде якою особі, що керує таким автомобілем, буде застрахована.

Відмітка на старому бланку (що вже ліквідований у новому законодавстві!) про видачу європротоколу не дасть відповісти права на правомірне отримання страхового відшкодування, адже, як ми вже зазначили, дата укладання такого договору не знімається з нього будуть застосовуватися норми старої редакції Закону №1961-IV, яка, в свою чергу, не передбачала застосування європротоколу.

Таким чином, якщо ви застосуете європротокол без попереднього переукладання договору ОСЦВА, ви просто втратите можливість подальшого відшкодування завдані збитки. Адже, по суті, з юридичної точки зору, ви просто покинете місце ДТП без належної документальної фіксації, що в майбутньому стане для вас проблемою при отриманні страхової виплати від вашого страховика.

Ігор ШЕВЧУК,
юрист

Нормативна база:

- Закон України від 01.07.2004 р. №1961-IV, редакція від 18.09.2011 р.
- «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»
- Закон України від 17.02.2011 р. №3045-VI, редакція від 17.02.2011 р.
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дорожньо-транспортних пригод та виплати страхового відшкодування».

ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС У ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДЯХ

Екологічний податок

Такому виду податку присвячено розділ VIII ПКУ, і він є правонаступником загальнодержавного збору за забруднення навколишнього природного середовища, але лише частково. Насамперед коло платників податку дещо розширилося. Так, окрім суб'єктів, що були платниками збору за забруднення навколишнього природного середовища, з 1 січня 2011 року екологічний податок сплачують усі, хто використовує паливо для транспортних засобів, в тому числі суб'єкти господарювання, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які користуються автомобілями. Отже, головним нововведенням, що чекає сьогодні платників екологічного податку – осіб, які використовують пересувні джерела забруднення (різні види транспортних засобів), а значить, які використовують паливо, є те, що в них і'являється податковий агент.

Відповідно до ст. 241 ПКУ екологічний податок за викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення з 1 січня 2011 року турмується й сплачується до бюджету податковими агентами, до яких відносять оптові торговці паливом і та частина роздрібних торговців паливом, які з метою подальшого продажу придбали його не в оптовиків, а у підприємств-виробників. При цьому податкові агенти утримуватимуть екологічний податок під час реалізації палива, що означає підвищення вартості всіх видів палива.

Слід зауважити, що ставка екологічного податку порівняно до нормативних рівнів за забруднення навколишнього природного середовища збільшилася в багато разів, їх встановлено в гривнях за тону реалізованого палива. Розміри ставок екологічного податку визначено в ст. 243-248 ПКУ. Разом з тим в Перехідних положеннях ПКУ передбачено поетапне введення ставок екологічного податку для пересувних джерел забруднення, а саме: за податковими зобов'язаннями з екологічного податку, що виникли з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2012 року ставки податку становлять 50 відсотків, з 1 січня до 31 грудня 2013 року – 75 відсотків, а з 1 січня 2014 року – 100 відсотків від ставок.

Водночас велими позитивним моментом для суб'єктів підприємництва, які використовують у своїй діяльності транспортні засоби, є той факт, що сплатити екологічний податок, включений до вартості палива, їм вже немає потреби сплачувати його до бюджету та подавати податкову звітність. Цей обов'язок покладено на плечі податкових агентів, які складають податкові декларації та подають їх до органів ДПС за місцем знаходження підприємства палива протягом 40 календарних днів, що наслідують за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, та сплачують податок протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації.

Що стосується суб'єктів, які здійснюють викиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище зі стаціонарних джерел забруднення та/або розміщують відходи у спеціально відведені для цього місця чи на об'єктах (наприклад, будівлях) яких отримано спеціальний дозвіл, то вони (за аналогією зі збором) будуть платниками екологічного податку, який обчислюватимуть самостійно, та подаватимуть відповідну звітність до органів податкової служби щокварталу за місцем розміщення джерел забруднення.

Отже, якщо відходи не розміщують на території їх власника, а передаються на договірних засадах іншому власнику (наприклад, спеціалізованому підприємству), то дозволи на розміщення цих відходів не встановлюються, ліміти не видаються, і відповідно, збір за розміщення відходів не справляється.

Доходи від страхової діяльності

Що є датою визнання доходів страхової діяльності в 2011 році?

Відповідно до п. 137.14 ст. 137 Податкового кодексу датою збільшення доходів від страхової діяльності є дата виникнення відповідальності платника податку – страховика перед страховальником за укладенням договором, що випливає з умов договору страхування / переуступахування незалежно від порядку сплати страхового внеску, визначеного у відповідному договорі (крім дострокових договорів страхування життя та інших договорів страхування, укладених на строк більше одного року, договорів страхування, укладених відповідно до Закону України «Про надержання пенсійне забезпечення»).

Тобто страхова послуга починає діяти в той момент, коли договір страхування набрав чинності в частині зобов'язання страховика перед страховальником сплатити страхового відшкодування страховальнику чи застрахованій особі в разі настання страхової події.

Водночас згідно з п. 8 розділу IV 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу за результатами діяльності впродовж одного року з дня набрання чинності розділом III Кодексу страховики, які отримують доходи від продажів страхової діяльності, крім діяльності з виконання договорів дострокового страхування життя та пенсійного страхування в межах надержання пенсійного забезпечення відповідно до Закону України «Про надержання пенсійне забезпечення», а також від діяльності, що не пов'язана зі страхуванням, протягом звітного року податкового 2011 року короткостроково сплачують за ставкою 5 відсотків з суми ставок платежів, страхових внесків, страхових премій, отриманих (нарахованих) страховиками – резидентами внаслідок звітного періоду за договорами страхування, співстрахування та перестрахування ризиків на території України або за її межами.

Таким чином, на перехідний 2011 рік при визначенні доходів від страхової діяльності п. 137.14 ст. 137 Податкового кодексу не застосовується. Дохід від страхової діяльності в цьому періоді визначається, як і за часів дії Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», за правилом першої події – датою фактичного надходження коштів у вигляді страхових платежів на банківський рахунок або датою набрання чинності договором страхування.

КОНФЕРЕНЦІЇ

Заканчивается регистрация на конференцию!

КОРПОРАТИВНОЕ СТРАХОВАНИЕ И УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ В РОССИИ И СНГ
Новый взгляд на бизнес и построение эффективной системы управления рисками
27-28 октября, 2011 "Золотая осень" в Сочи, Россия

ОБЗОР МЕРОПРИЯТИЯ

Корпоративное страхование – неотъемлемая часть бизнеса! Страхование в развитых странах – обязательный элемент социально-экономической системы, поведение субъектов которой определяется духом ответственности и самодисциплины.

Процесс становления российской страховой рынка проходил фактически в условиях системного кризиса, политических и финансово-экономических потрясений: платежеспособный спрос на страховые услуги был невелик, а капиталовложения в страховое дело – незначительны. Как это ни парадоксально, данная ситуация имела и положительные последствия. Отечественный страховой бизнес умел реагировать на изменение внешней среды, выживать и даже развиваться в обстановке, близкой к экстремальной.

Повышение платежеспособного спроса со стороны населения и предприятий – важная предпосылка увеличения объема продаж услуг страховых компаний.

Мы будем рады приветствовать Вас на конференции IC Energy в Сочи для обсуждения наиболее актуальных вопросов в области корпоративного страхования.

ТЕМЫ ДЛЯ ОБСУЖДЕНИЯ:

- Развитие страхового рынка в России и СНГ: тенденции и потребности
- Законодательная база рынка страхования: изменения и изучение последствий для бизнеса
- D&O и качество корпоративного управления: взаимосвязь и взаимовлияние
- Основные вопросы страхования ответственности и их правовое регулирование
- Оценка эффективности управления рисками: методы и правовые основания
- Оценка систем риска – менеджмента репутационных агентством: влияние системы риск-менеджмента на репутационную оценку
- Развитие регулирования страхования ответственности в России: оценка инвесторов и директоров
- Критерии оценки эффективности управления рисками для крупных предприятий
- Основы комплексной системы управления рисками: задачи и значение страхования в данном аспекте
- Построение культуры риск-менеджмента в компании: риск-менеджмент как часть корпоративного управления

АУДИТОРИЯ МЕРОПРИЯТИЯ

Президенты

Генеральные директора
Вице-президенты
Начальники отдела страхования
Директора по индустриальным рискам
Специалисты страхования

Директора департаментов по управлению рисками и страхованию
Начальники отделов корпоративного страхования
Начальники отделов по управлению рисками

ИЗ

Нефтегазовых компаний
Электротехнических компаний
Металлургических компаний
Страховых компаний
Юридических компаний
Консалтинговых компаний
Банков

Постерелиз

Вторая международная конференция
«ЛИЗИНГ В РОССИИ И СНГ»
21-23 сентября

С 21 по 23 сентября в отеле «Ренессанс Монарт Центр» состоялась вторая международная конференция «ЛИЗИНГ В РОССИИ И СНГ» – место встречи и обмена опытом лидеров лизинговой индустрии.

Основной акцент мероприятия компании IC Energy был направлен на повышение эффективности деятельности лизинговых компаний, методы финансирования, управления финансами и рисками, внедрение международного опыта, в целом – на повышение прибыльности лизинговых компаний.

В первый день мероприятия, 21 сентября, состоялся семинар, проведенный мировым экспертом в лизинговой индустрии, Судиром Амеббалом. Судир Амеббал является председателем всемирно известной обучающей и консалтинговой компании в сфере лизинга: Amembal&Associates. В программе семинара вошли следующие вопросы: глобальная значимость оперативного лизинга, структурирование заблаговременного финансирования, ценообразование в оперативном лизинге, налоговые преимущества оперативного лизинга и многие другие насущные вопросы.

В последующие дни, 22 и 23 сентября, состоялась конференция, председателем которой выступил Виктор Газман, профессор Высшей школы экономики.

В программе конференции приняли участие более 40 докладчиков, среди них были государственные структуры, регуляторные органы, лидирующие компании рынка лизинга и финансовые структуры.

В течение трех дней мероприятие посетило более 150 участников. В результате активного двустороннего общения участники обменялись эффективным практическим опытом, интересными идеями и полезными контактами для дальнейшего развития лизингового бизнеса.

Компания IC Energy выражает благодарность всем, кто принимал активное участие в конференции, и ждет встречи в будущем году.

Для получения детальной информации Вы можете связаться с:

Анастасией Ожеговой,
маркетинговому менеджеру
Tel: +44 203 286 2057
Fax: +44 203 739 1277
Email: anastasia@icenergy.co.uk
Web: www.icenergy.co.uk

Витрати зі страхування орендованого майна

Який порядок відображення в податковому обліку підприємства витрат зі страхування орендованого майна?

Підпунктом 140.1.6 п. 140.1 ст. 140 Податкового кодексу встановлено, що до витрат платника податку відносяться витрати на страхування майна платника податку, об'єкта фінансової лізингу, а також оперативного лізингу, кошти державного чи комунального майна за умови, якщо це передбачено договором.

Майнове страхування – це галузь страхування, в якій об'єктом страхових відносин є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном юридичних або фізичних осіб, що здійснюється на підставі добровільно укладеного договору між страховиком і страхувальником.

Нагадаємо, що аналогічний пп. 5.4.6.1, 5.4 ст.5 Закону про прибуток не передбачав окремого положення щодо віднесення до складу валових витрат суми страхових платежів, сплачених за договорами страхування майна, яке перебуває в оренді. Витрати на страхування майна платники податку відносили до складу валових витрат виходячи з критерію щодо включення орендованого майна до складу основних засобів таких платників.

При цьому відповідно до пп. 8.5.2 п. 8.5 ст.8 Закону про прибуток лізингодавцю повинен був зменшити балансову вартість відповідної групи основних фондів на вартість основних фондів, наданих ним у фінансовий лізинг (оренду) в порядку, передбаченому для продажу основних фондів, а лізингодавцю (орендарю) у рамках договору фінансової оренди (оренди) зменшити балансову вартість відповідної групи основних фондів у порядку, передбаченому для придбання основних фондів. У зв'язку з наведенням ДПА України від 23.05.2008 №10518/77-05/17 стосовно правомірності віднесення до складу валових витрат лізингодавцю (орендарю) страхових платежів за договорами страхування майна, що перебуває у фінансовій оренді.

З набранням чинності розділу III Податкового кодексу право на включення страхових платежів до складу витрат у податковому обліку отримали також орендарі за договорами оперативної оренди та лізингодавці за договорами фінансової лізингу. Таким чином, в умовах дії Податкового кодексу немає значення, кому належить орендоване майно – орендарю (лізингодавцю) чи орендодавцю (лізингодавцю), якщо умова страхування майна орендарем передбачена договором оренди.

Крім того, порівняно з Законом про прибуток вищезгаданий підпункт 140.1.6 Податкового кодексу не обмежує 5% суму витрат на добровільне страхування – будь-яких ризиків, у тому числі страхування об'єкта фінансового та оперативного лізингу.

Таким чином, що зазначені витрати у вигляді страхування орендованого майна відносяться до витрат подвійного призначення, тобто такі, які приймаються в рахунок зменшення податкової бази, лише якщо вони пов'язані безпосередньо з господарською діяльністю підприємства.

В податкових деклараціях з податку на прибуток відображення суми страхових платежів за договорами страхування орендованого майна, як і у випадку страхування власного майна платника податку, залежить від того, з якою метою використовується орендоване майно – для загальногосподарських потреб, адміністративних чи з метою відпуску продукції, в залежності від чого такі витрати відображаються у відповідних рядках додатків до декларації.